

B.A. (S-III)/H/2020/VI(CBCS) (Sanskrit)

B. A. 3rd Semester (Honours) Examination, 2020 (CBCS)

Subject : Sanskrit

Paper : CC VI

Time : 3 Hours

Full Marks : 60

The figures in the margin indicate full marks. Candidates are required to give their answer in their own words as far as directed in the question paper.

1. अधःस्त्रितेषु प्रश्नेषु यथाकामं यद्वा प्रश्नानामुत्तरं देयम्। तेषु प्रश्नेषु द्वयं संस्कृतभाषया समाधेयम्।
(निम्नलिखित प्रश्नसमूहের মধ্যে যে কোন ছয়টি প্রশ্নের উত্তর দাও। ছয়টি প্রশ্নের মধ্যে দুটির উত্তর সংস্কৃত ভাষায় দাও।) 5×6=30
- a) चरणविश्लेषणपूर्वकं छन्दोनिर्णयः कर्तव्यः।
चरण विश्लेषण করে ছন্দ নির্ণয় করো।
'लिम्पतीव तमोहंसानि वर्षतीवाङ्गनं नभः'
- b) 'न कतकं पङ्कप्रसादनय'—सूत्रमिदं व्याख्यायताम्।
'न कतकं पङ्कप्रसादनय'—सूत्रं व्याख्या करो।
अथवा
'सन्दर्भेषु दशरूपकं श्रेयः'—सूत्रमिदं व्याख्यायताम्।
'सन्दर्भेषु दशरूपकं श्रेयः'—सूत्रं व्याख्या करो।
- c) सत्काव्यरचनायां 'दृष्टाद्दृष्टार्थम्' इत्यनेन किं बोध्यते?
सत्काव्य रचনার ক্ষেত্রে 'দৃষ্টাদ্দৃষ্টার্থম্'—বলতে কি বোঝায়?
- d) श्लेषालंकारस्य उदाहरणं दीयताम्।
শ্লেষ অলংকারের উদাহরণ দাও।
- e) वामनमते गद्यास्य कति विभागाः?
বামনের মতে গদ্যের কতগুলো বিভাগ?
- f) 'दुन्दुनीतेर्नयापनययोः' इति सूत्रस्य तात्पर्यम् आलोचनीयम्।
'दुन्दुनीतेर्नयापनययोः'—এই সূত্রের তাৎপর্য আলোচনা কর।
- g) साम्यवैषम्यं निरूपयताम्—
'साम्यवैषम्यं निरूपणं करो—
রূপক-অতিশয়োক্তি।

h) अलंकारो निर्णीयताम्—

अलंकार निर्णय करो—

अविदितगुणापि संकविभणितिः

कर्णेषु वमति मधुधाराम्।

अनधिगतपरिमलापि हि

हरति दृशं मालतीमाला॥

अथवा

इदं किलाव्याजमनोहरं वपुस्तपस्करं साधयितुं यः इच्छति।

ध्रुवं स नीलोत्पलपत्रधारया शमीलतां ह्येतुमुषिर्वावस्यति॥

2. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नेषु त्रयाणाम् उत्तरं देयम्।

(निम्नलिखित प्रश्नसमूहের মধ্যে যে কোন তিনটি প্রশ্নের উত্তর দাও।)

10×3=30

a) 'রীতিরাত্মা কাব্যস্য'—আলোচ্যতাম্।

রীতিরাত্মা কাব্যস্য—আলোচনা করো।

b) বামনানুসারেণ কবেঃ ভেদঃ আলোচ্যতাম্।

বামনের মতানুসারে কবির ভেদ সম্পর্কে আলোচনা করো।

c) 'সমস্তগুণোপেতা বৈদর্ভী'—আলোচনীয়া।

সমস্তগুণোপেতা বৈদর্ভী—আলোচনা করো।

d) উপমাহর্থাস্তরন্যাসয়োঃ লক্ষণমুদাহরণপুরঃসরমালোচনীয়ম্।

উপমা ও অর্থাস্তরন্যাস অলংকারের লক্ষণ উদাহরণসহ আলোচনা করো।

e) ইন্দ্রবজ্রাবংশহৃবিলয়োঃ লক্ষণমুদাহরণপুরঃসরম্ আলোচনীয়ম্।

ইন্দ্রবজ্রা ও বংশহৃবিল ছন্দের লক্ষণ উদাহরণ সহ আলোচনা করো।